

Kondenserad uppslagsbok i modern njurmedicin

C R V Tomson, W D Plant.
Key topics in renal medicine.
244 sidor. Oxford: BIOS Scientific Publishers, 1996. Pris
£ 17.95. ISBN 1-85996-170-3.

Recensent: professor Matias Aurell, avdelningen för njurmedicin, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg.

Den som i likhet med anmäla- laren med ledning av titeln trots att detta var en bok med djupgående diskussioner av fem till tio nyckelämnena inom njurmedicinen blir besviken. Boken är i stället en sorts uppslagsbok över 50 olika diagnoser och åtgärder i modern njurmedicin, alfabetiskt ordnade och vardera behandlade på tre till fyra sidor. Dessa sidor är också bara halva eftersom andra halvan lämnas för egna anteckningar.

Kortfattad lärobok för en bred krets

Författarna vänder sig i första hand till dem som tänker genomgå specialistexamen i medicinska ämnen men också till dem som arbetar med njursjuka patienter, som urologer, kirurger och anestesiologer som behöver en kortfattad lärobok.

De tänker sig också att boken skall ha en bred läsekrets från allmänpraktiker till läkarstuderande och sjuksköterskor.

Välstrukturerad

När man väl kommit över ett första intryck av »plottrighet» får man nog säga att dessa engelska författare lyckats påfallande väl. Men 50 olika titlar ordnade i bokstavsord förutsätter en hel del förkunskaper för att hitta rätt. Väl inne i de olika kapitlen finner man att de är omsorgsfullt strukturerade och ger en klar och lättfattlig bild av sjukdomar, syndrom och undersökningstekniker, låt vara på ett mycket komprimerat sätt.

Förbluffande aktuell

Boken är emellertid inte bara en uppräknings av njurmedicinska sjukdomars symtom och problem utan innehåller också en hel del av personliga bedömningar och åsikter av olika facetter av njurmedicinen. Vad jag kan finna är des-

sa bedömningar väl underbyggda och speglar på ett bra sätt aktuell inställning till njurmedicin i Sverige idag.

Dessutom är varje kapitel försett med ett par tre referenser till aktuell litteratur, huvudsakligen större läroböcker men också enskilda artiklar och översikter från 90-talet. Ur den synvinkeln är boken förbluffande aktuell.

Bokserie med tolv titlar

Boken kan säkert ha sitt värde som »kondenserad uppslagsbok» i modern njurmedicin. Den ger ramar och disposition som man kan bygga vidare på.

Det man saknar är framför allt bilder och tabeller, av sådant finns ingenting! Men detta sätt att skriva läroböcker har förmodligen fallit väl ut för det finns tolv andra titlar i denna bokserie. •

Högklassigt simulator- program om avancerad livräddning

The virtual physician, cardiac arrest resuscitation exercise. CD-ROM. Plattform: Windows. Pris £ 180. New York: Churchill Livingstone, 1996. ISBN 0-443-07911-0.

Recensent: klinikchef Magnus Simonsson, forskningskliniken Astra Draco, Lund.

Med utgångspunkt i American Heart Associations riktlinjer för ACLS (advanced cardiac life support) publicerade i JAMA i oktober 1992 (vol 268 nr 16) har detta interaktiva program skapats, det är bl a godkänt av The American College of Emergency Physicians och berättigar till tillgodoräknande av motsvarande åtta timmars vidareutbildning för amerikanska akutläkare.

Teori och illusorisk praktik

Programmet består av tre delar. Den första är en ren läroboksdelen med genomgång av al-

goritmer för avancerad hjärt-lungräddning, arytmier, farmakologi och elektrofysiologi.

Den andra är en interaktiv frågedel med patientfall, där man bedömer EKG, provsvar, lyssnar på hjärtljud och dylikt.

Den tredje och mest matnyttiga är delen om patienthandläggning. Man har en »virtuell» patient att ta hand om. Man sätter nålar, lyssnar med stetoskop, intuberar, defibrillerar, ger läkemedel, beställer blodprov m m.

Ett avsnitt är en handledning uppdelad på olika typer av arytmier och stillestånd, där varje moment genomförs stegvis med kommentarer, varje åtgärd loggas i en loggbok så man i efterhand kan gå igenom sin handläggning. När man är förtrogen med detta går man in i det avsnitt där man får slumpvis utvalda patientfall innefattande hjärtstillestånd och även diverse arytmier. Man får hålla på tills man har stabiliserat patienten eller tills man har gjort något fel som man noggrant blir upplyst om.

Naturligtvis är det de amerikanska riktlinjerna det baserar sig på, men det finns inget som hindrar att du behandlar patienten enligt de svenska riktlinjerna.

Läroboksdelen är en bra genomgång av teori och praktik bakom akut handläggning av hjärtstillestånd och arytmier. Den interaktiva frågedelen är också bra med relevanta kliniska frågeställningar. Själva handläggingsdelen kräver en hel del bakgrundskunskap innan man ger sig i kast med den. Jag har själv tillbringat en stor del av de senaste åtta åren på en hjärtintensivvårdsavdelning och internmedicinsk akuttagning men har ändå här fått nya och även fräschat upp gamla kunskaper.

Simulerad stress

Stressen återskapas delvis av en tickande klocka i skärmen och fortlöpande kommentarer av typen, »nu måste doktorn göra något». För de ekonomiskt intresserade av oss (med tanke på dagens situation bör det väl vara alla) finns det en löpande räkning vad åtgärderna kostar i US dollar. Den vetenskapliga kvaliteten är hög och så också aktualitetsgraden. Jämfört med andra simulator-

program som jag har använt håller detta en betydligt högre klass.

För akutläkare med bakgrundskunskaper

Huvudmålgruppen är sannolikt de som har en viss bakgrundserfarenhet av ämnet, eftersom det inte helt överensstämmer med de svenska riktlinjerna. Det saknas vissa farmaka som används i Sverige, och det förekommer farmaka som inte är inregistrerade i Sverige. Likafullt tycker jag att detta program skulle kunna vara värdefullt på hjärtintensivvårds- och kardiologavdelningar.

Ett tänkbart användningsområde skulle kunna vara att läkare som skall gå primärjour i kardiologi eller internmedicin får möjlighet att använda programmet och sedan göra en »uppkörning» på behandlingsdelen tillsammans med sin handledare inför första juren. Även specialister i kardiologi och internmedicin som inte har dagsfärska kunskaper inför primär-/bakjourpass skulle kunna ha god nytta av detta. Jag har testat programmet med medicinerare kandidater sent i sin utbildning, men sannolikt är handledningsdelen något för avancerad. Några intensivvårds-/akutmottagningssjuksköterskor som har testat programmet har haft god behållning framför allt av läroboksdelen. •

Kan du anmäla läromedel på CD-ROM?

Allt fler förlag ger nu ut medicinska läromedel på CD-ROM, ofta parallellt med publicering i bokform. Läkartidningen kommer framöver att anmäla sådana produkter, och vi vill därför ha kontakt med fler anmälare som har tillräcklig erfarenhet av tekniken – och givetvis tillräcklig kompetens inom respektive specialitet – för att kunna anmäla CD-ROM-produktioner.

Även om vi i förlagskataloger etc fortlöpande söker efter nya intressanta produktioner, välkomnar vi tips om sådana nya verk.

Anmäl intresse genom att skriva några rader till bokredaktör Yngve Karlsson, Läkartidningen, Box 5603, 114 86 Stockholm.